

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach

<https://archiwum.kielce.uw.gov.pl/pl/urząd/polityka-spoeczna/przeciwdziałanie-handlo/ogolne-informacje/ogolne-informacje-dotyc/10828,Ogolne-informacje-dotyczace-handlu-ludźmi.html>

02.08.2025, 18:12

Ogólne informacje dotyczące handlu ludźmi

Zagrożenia XXI wieku - handel ludźmi

Handel ludźmi **jest trzecim pod względem wielkości dochodów nielegalnym biznesem**, tuż po handlu bronią i narkotykami. Według szacunków UNODC ([The United Nations Office on Drugs and Crime](https://www.unodc.org/)) handel ludźmi generuje roczny dochód w wysokości 32 mld dolarów.

Polska coraz częściej staje się krajem docelowym dla ofiar handlu ludźmi, jednocześnie pozostając nadal krajem ich tranzytu oraz pochodzenia. Obcokrajowcy najczęściej wykorzystywani są do prac domowych, polowych, w sektorze budowlanym, w szwalniach, dzieci są wykorzystywane do żebractwa. Ofiarami handlu ludźmi są kobiety, mężczyźni oraz dzieci.

Handel ludźmi, według artykułu 3 Protokołu dodatkowego o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych o zorganizowanej przestępczości międzynarodowej z 2000 r. oraz Konwencji Rady Europy z 2005 r. definiowany jest w następujący sposób:

- a. „Handel ludźmi” oznacza **werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób, z zastosowaniem gróźb lub użyciem siły, lub też z wykorzystaniem innej formy przymusu, uprowadzenia, oszustwa, wprowadzenia w błąd, nadużycia władzy lub wykorzystania słabości, wręczenia lub przyjęcia płatności lub korzyści dla uzyskania zgody osoby mającej kontrolę nad inną osobą, w celu wykorzystania**. Wykorzystanie obejmuje, jako minimum, wykorzystywanie prostytutki innych osób, lub inne formy wykorzystania seksualnego, pracę lub usługi o charakterze przymusowym, niewolnictwo lub praktyki podobne do niewolnictwa, zniewolenie, albo usunięcie organów;
- b. **zgoda ofiary handlu ludźmi na zamierzone wykorzystanie określone w punkcie (a) niniejszego artykułu nie ma znaczenia, jeżeli posłużono się którąkolwiek z metod wymienionych w punkcie (a);**
- c. **werbowanie, transport, przekazanie, przechowywanie lub przyjęcie dziecka celem jego wykorzystania uznawane jest za „handel ludźmi” nawet wówczas, gdy nie obejmuje żadnej z metod wymienionych w punkcie (a) niniejszego artykułu.**

W 2010 roku na skutek nowelizacji Kodeksu karnego z dnia 20 maja 2010 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy o Policji, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 98, poz. 626), która weszła w życie w dniu 8 września 2010 roku, do Kodeksu karnego została wprowadzona definicja legalna handlu ludźmi.

Za handel ludźmi mogą być uznane wyłącznie czynności sprawcze wskazane wprost w art. 115 § 22 K.k., t.j.:

1. werbowanie (nakłanianie, zjednywanie, zaciąganie),
2. transport (przemieszczanie, przewożenie z zastosowaniem środków komunikacji),
3. dostarczanie (umieszczanie w innym miejscu),
4. przekazywanie (powierzenie, dawanie w celu dysponowania),
5. przechowywanie (zatrzymywanie w jednym miejscu, przetrzymywanie w ukryciu)
6. lub przyjmowanie osoby (zatrzymywanie przekazanej osoby).

Istotnym jest przy tym, że w celu wypełnienia znamion przestępstwa handlu ludźmi, wymienione wyżej czynności powinny zostać zrealizowane z zastosowaniem:

- przemocy lub groźby bezprawnej,
- uprowadzenia,
- podstępu,
- wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,
- nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności,
- udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą.

Niezbędnym elementem w przypadku zakwalifikowania czynu jako wypełniającego znamiona przestępstwa handlu ludźmi jest również podjęcie określonego działania przez sprawcę w celu wykorzystania innej osoby, nawet za jej zgodą w różnych formach seksualnego wykorzystania (w tym w pornografii i w prostytucji), w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie oraz wszelkich innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka lub w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy. Należy podkreślić przy tym, że jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte wyżej wymienione metody lub środki.

Przestępstwo handlu ludźmi jest w Polsce zagrożone karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 (art. 189a Kodeksu karnego), a zatem stanowi zbrodnię. Z uwagi na wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu karalne jest również przygotowanie do popełnienia tego przestępstwa (czyn zagrożony karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5).

Problem handlu ludźmi to coraz większy problem - przybiera on coraz bardziej zróżnicowane formy. Do tej pory handel ludźmi kojarzony był głównie z wykorzystaniem kobiet do prostytucji, aktualnie coraz częstsze są przypadki wykorzystania ludzi do pracy przymusowej. Celem działań prewencyjnych powinny stać się działania ukierunkowane na podniesienie świadomości społecznej w zakresie przyczyn, społecznych skutków i zagrożeń jakie niesie ze sobą handel ludźmi. Działania te powinny być kierowane zarówno do ogółu społeczeństwa jak i konkretnych grup odbiorców z tzw. grup podwyższonego ryzyka, głównie ludzi młodych, którzy obecnie stanowią grupę największego ryzyka.

Polska na mapie państw zagrożonych współczesnym niewolnictwem ([link](#))

Do najważniejszych przeszkód w walce z handlem ludźmi należą:

A) Łamanie praw człowieka - ofiary handlu ludźmi nie mają swobodnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz informacji o przysługujących im prawach i realizujących je instytucjach.

B) Marginalizacja ofiar handlu ludźmi - opinia publiczna operując stereotypami i uprzedzeniami marginalizuje ofiary handlu ludźmi, utrudniając im dochodzenie swych praw i powrót do życia społecznego i zawodowego i zniechęca do ujawniania się.

C) Niedostateczna i/lub nieskuteczna identyfikacja ofiar handlu ludźmi - ofiary nie są identyfikowane, gdyż nie mają świadomości faktu bycia ofiarą. Często same nie chcą przekazać informacji o swojej sytuacji, ponieważ boją się i wstydzą, zaś profesjonalne procedury identyfikacyjne są rzadko stosowane.

D) Działania prewencyjne nie trafiają do nowych "grup ryzyka" - otwarcie nowych rynków pracy dla imigrantów zarobkowych z Polski zwiększyło liczebność "grup ryzyka". Aby skutecznie zapobiegać przestępstwu handlu ludźmi, organizacje pozarządowe powinny działać na kilku obszarach równocześnie: rozpowszechniając informacje i podejmując

działania prewencyjne, a także wspierać identyfikację ofiar i udzielać im fachowej pomocy w dostępie do wymiaru sprawiedliwości i w egzekwowaniu ich praw.

[Drukuj](#)

[Generuj PDF](#)

[Powiadom](#)

[Powrót](#)
